

РЕЦЕНЗІЇ НА НАУКОВІ ВИДАННЯ

Ольга Бабкіна

ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ ВИБІР УКРАЇНИ

Рецензія на наукове видання
«Цивілізаційний вибір України: парадигма осмислення і стратегія дії»
[ред. кол.: С. І. Пирожков, О. М. Майборода, Ю. Ж. Шайгородський та ін.];
ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України.
Київ: НАН України, 2016. 284 с.

Тема дослідження, виконаного колективом науковців низки інститутів Національної академії наук України, є вкрай актуальною. Ця актуальність зумовлена необхідністю аналізу сучасного етапу суспільно-політичного розвитку та визначення перспектив цивілізаційних трансформацій в Україні, окреслення можливих ризиків і загроз українському державотворенню.

Значна частина роботи присвячена визначенню основних напрямів цивілізаційного поступу, розробці пропозицій щодо стратегії втілення проекту цивілізаційного розвитку України, його законодавчого та політико-управлінського забезпечення, реформування соціокультурної, освітньої та наукової сфер, шляхів активізації політичної участі громадян.

Ґрунтовно досліджуються соціально-політичні чинники ефективності цивілізаційних трансформацій в Україні, зокрема соціогуманітарні, соціально-демографічні, екологічні. Запропоновано комплекс політичних, законодавчих новацій, шляхи удосконалення системи державного управління, сприяння розвитку громадянського суспільства, гуманістичного наповнення соціокультурної сфери, розвитку науково-технологічної та виробничої сфер.

Змістовним і переконливим є аналіз імовірних наслідків реалізації проекту цивілізаційного оновлення України, можли-

---

Бабкіна Ольга Володимирівна – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова

востей використання позитивних і нейтралізації негативних внутрішніх і зовнішніх чинників впливу на цей процес.

Аналіз історичної актуальності, сучасного стану політики цивілізаційного оновлення України, здійснення прогнозу розвитку цього процесу уможливили конкретизацію окремих складових проблеми, а також формулювання логічних і доказових дослідницьких висновків. Серед них варто відзначити твердження, що протягом усього попереднього історичного етапу свого розвитку громадяни України виявляли більшу схильність до західних цивілізаційних цінностей, уникаючи спокус авторитарного управління суспільними справами за азійськими чи російською моделями, заснованими на стримуванні демократичних прагнень населення.

Політологічний аналіз попереднього історичного розвитку виявив прагнення українства до відкритого суспільства з конкурентними ринковими відносинами. Саме з такою суспільною організацією Україна пов'язує свій шанс на соціально-економічний прорив.

Доведено, що європейський цивілізаційний зразок привабливий для українського народу з точки зору збереження екологічного середовища зважаючи на високе технологічне навантаження на нього з боку національного господарства. У кооперації з європейськими структурами й орієнтуючись на їхні технології та ресурси Україна буде спроможною організувати належний моніторинг екологічної ситуації, розробити і запровадити методику примушування до норм екологічної культури, провести диверсифікацію джерел, форм і методів інвестиційного забезпечення реалізації природоохоронних проєктів, вдосконалити природоохоронне законодавство, зробити його ефективним стимулом модернізації та реконструкції промислових підприємств і комунальних мереж за критеріями екологічної безпеки. Серед першочергових завдань стратегії цивілізаційного оновлення – подолання бідності, зменшення економічно необґрунтованої нерівності, утвердження справедливого розподілу доходів, подолання корупції, забезпечення національної консолідації задля досягнення стратегічних цілей цивілізаційного розвитку.

Переконливим є твердження про те, що полікультурність України, яка зумовлена її межовим положенням, не може вважатися нездоланною перешкодою для зміни її цивілізаційної парадигми. Цивілізаційне оновлення країни впливає із її загальнонаціональної мети, якою є досягнення конкурентоспроможної економіки, організація суспільного життя на основі гуманістичних принципів і цінностей. Цивілізаційним вибором визначатиметься також сама можливість самозбереження України як суверенної держави.

У висновках дослідження справедливо наголошується, що, зосередившись на євроатлантичному цивілізаційному векторі, Україна зможе позбутися рис маргінальної суміжної цивілізації, конфліктного потенціалу культурного і релігійного еkleктизму, зміцнити національну ідентичність, надати їй чітких рис, що має бути втілено у реалізацію відповідного цивілізаційного проекту.